עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ו מהל' מעשר הלכה ד [ופ"ה מהל' תרומות הכ"ו ופ"ד מהל' מע"ש הי"ג]:

סג ב מיי' פ"י מהל' מקואות הלכה ו טור וש"ע י"ד סימן לה סעיף עא:

סד ג מיי' פ"ד מהל' שותפין הלכה ד [ופ"ה שם ה"ה] סמג עשין פב טור וש"ע ח"מ סימן קטו סעיף יד [וסעי' יז]:

◆

תוספות רי"ד

סמכינן אחזקה: א"ר אלעזר בן פדת חולקין עליו חביריו על רבי אלעזר בן שמוע דתנן מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות פי' מקוה שנמדד בא' בניסן והיה שלם ועומד בחזקת שלם ולאחר זמן בא' באייר נמדד ונמצא חסר כל תרומות וטהרות שנתעסקו בכלים ואנשים שטבלו מטומאתן באותו מקוה מא' בניסן שהיה שלם ועד א' באייר ונמצא חסר הן טמאות דחיישי' שמא באחד בניסן לאחר בדיקתו חסר מיד ואע"ג דהוא ברשות הרבים דקיימא לן ספק טומאה [ברה"ר טהור] היינו דאיכא למימר לא נגע אבל זה שהוא טמא ודאי ואתה בא לטהרו בטבילת ספק אל תטהרנו מספק אלמא מעת בדיקה הראשונה אנו חוששין ולא מעת לעת בלבד כמו שאמר ר' אלעזר ומאי דאמרי' (בפסחים) (בקידושין דף עט.) תניא המפריש חבית להיות מפריש עליה תרומה ומעשר כל ג' ימים ודאי מכאן ואילך ספק דמשמע שכל למפרע אנו חוששין רבנן הוא דפליגי על ר' אלעזר: ר' יהודה אומר בג' זמנים צריך לבדוק את היין (אבל) [ואם] הניחו להיות מפריש עליו חיישינן שמא החמיץ ואין תורמין מחומץ על יין מפני א) [שאינו מינו] ואם תרם אין תרומתו תרומה: ברוח קדים המנשבת במוצאי חג הסוכות ובהוצאת סמדר כשיפול הפרח והענבים נראים מסודרים באשכול יקראו סמדר. ובעת כניסת מים לבוסר אחר שגדלו הענבים ונעשו כפול הלבן נקראים בוסר ובשהכנס בתוכן לחלוחית שאם תעצרם תוציא מהם משקה נקרא כניסת מים לבוסר ובאלו ג' פרקים רגיל להיות מתקלקל היין שסופו להתמיץ: תנא בקידום של מוצאי החג של תקופה אם כבר נכנסה תשרי. אבל אם משכה תקופת תמוז עד מוצאי החג אין זמן היין להתקלקל עד שתכנס תקופת תשרי:

סליק פירקא

א) עיין תוס' נדה דף ג ע"ב ד"ה היה בודק דלפי לרבנן דס"ל דיין וחומץ מין אחד הוא מ"מ בכאן אין תרומתו תרומה ע"ש:

תוספות

בקידום של מוצאי החג של תקופה. של תקופת תשרי אבל משכה תקופת תמוז עד כאן לא וא"ת והא אי אפשר שתמשוך עד כאן כדאמרי' בפרק קמא דסנהדרין (דף יג.) דבעינן מקצת החג בתקופה חדשה וי"ל דאמר התם דעל תקופה לבדה אין מעברין:

לפני הזרע ובשעת הזרע. תימה דכל זה הוא פרק א' דאין הפסק בין לפני הזרע לשעת הזרע וי"ל דבשעת הזרע הוא סוף הזרע שכבר זרעו כל מה שהיה להם ונתחסר להם שלא היה להם כל הצורך:

לשותפין. פירש ר"ח ור"ת כי הא דאמר בריש המקבל (ב"מ דף קה.) הני בי תרי דעבוד עיסקא בהדי הדדי [ורווח] וא"ל חד לחבריה תא ונפלוג ואמר ליה אידך נרויח טפי דינא הוא דמעכב והשתא עד זה הזמן יכולין לעכב ואז ימכרו ויחלוקו וכן לכל דבר יש זמן:

אי הכי היינו דכתיב ויתך השמש. מהאי קרא קאמר שלא בא לספר בכח גבורת סערתה שהיתה עושה תלמים בים אלא להעיד שהשתיקה שאר כל הרוחות ונתחמם העולם ומכל מקום אמת הוא שהוא רוח חזק מאד כדכתיב (שמות יד) ברוח קדים עזה כל הלילה וברוח קדים תשבר אניות תרשיש (תהלים מח) דלפעמים שולח הקב"ה לעולם עזה וקשה: **אנא לא צריכנא להו.** פירש בקונטרס דרב נחמן בר יצחק מתניה דבי נשיאה הוה כדאמר בהעור והרוטב (חולין קכד.) ולפירושו רב נחמן סתם שבגמ' ° הוא רב נחמן בר יצחק דבהעור והרוטב משמע דסתם רב נחמן הוא מתניה דבי ריש גלותא ואין נראה דבפרק מי שהוציאוהו (עירובין דף מג:) אמרי' יתיב רב נחמן בר יצחק אחוריה דרבא ויתיב רבא קמיה דרב נחמן וכן בפ' עושין פסין (שם דף יח:) ב) גבי מנוח עם הארץ היה משמע דרב נחמן סתם ° לאו היינו רב נחמן בר יצחק וכן בפ' השולח (לקמן לט:) גבי אשכחיה רב נחמן בר יצחק לרבה בר שילת דהוה קאי אפיתחא דבי תפלה וכן בכמה דוכתי אלא רב נחמן סתם הוא רב נחמן בר יעקב דהא רב נחמן סתם הוא חברו של רב ששת ובירושלמי מוכח בדוכתי טובא דרב נחמן בר יעקב הוא חברו של רב ששת וגם בש"ס שלנו אינו מזכיר בשום מקום רב נחמן בר יעקב אלא כשמזכיר אצלו רב נחמן אחר רב נחמן בר יצחק או רב נחמן בר רב חסדא והא דקאמר הכא רב נחמן בר יצחק לא צריכנא להו עשיר היה ולא היה צריך להם ג): **שדיא נשיב.** ארוח מזרחית קאמר כדמוכח סוגיא ולא שמה שדיא אלא לפי שהיתה קשה קראה כן ורוח דרומית שמה שדיא כדאמר בערוך אסתנא וחכו לשונו לד' רוחות יש להן שמות רוח מזרחית שותא רוח מערבית אוריא רוח צפונית אסתנא רוח דרומית שדיא:

גמרא

מעת לעת של הנחה תנן אם אבדו הרי זה חושש מעת לעת בשלמא למ"ד מעת לעת של בדיקה שפיר אלא למ"ד מעת לעת של הנחה האי מעת לעת עד מעת לעת מיבעי ליה קשיא: דברי ר' אלעזר: אמר ר' אלעזר [א]חלוקין עליו חביריו על רבי אלעזר דתנן [א][ב]מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברה"ר טמאות פשיטא דחלוקין מהו דתימא מאי למפרע מעת לעת קמ"ל: רבי יהודה אומר בג' פרקים כו': תנא בקידום של מוצאי החג של תקופה תניא ר' יהודה אומר בג' פרקים מוכרין את התבואה לפני הזרע ובשעת הזרע [ב]ובפרוס הפסח ובשלשה פרקים מוכרין את היין בפרוס הפסח ובפרוס עצרת ובפרוס החג ושמן מעצרת ואילך למאי הלכתא אמר רבא ואיתימא רב פפא [ג]לשותפין מכאן ואילך מאי אמר רבא כל יומא פירקיה הוא [1]ויהי כזרוח השמש וימן אלהים רוח קדים חרישית מאי חרישית אמר רב יהודה בשעה שמנשבת עושה תלמים תלמים בים א"ל רבה אי הכי היינו דכתיב ויתך השמש על ראש יונה ויתעלף אלא אמר רבה בשעה שמנשבת משתקת כל הרוחות מפניה והיינו דכתיב [2]אשר בגדיך חמים בהשקט ארץ מדרום (א)א"ר תחליפא בר רב חסדא א"ר חסדא אימתי בגדיך חמים בשעה שהשקיט ארץ מדרום שבשעה שמנשבת משתקת כל הרוחות מפניה רב הונא ורב חסדא הוו יתבי חליף ואזיל גניבא עלייהו אמר חד לחבריה ניקום מקמיה [ד]דבר אוריין הוא א"ל אידך מקמי פלגאה ניקום אדהכי אתא איהו לגבייהו אמר להו במאי עסקיתו אמרו ליה ברוחות אמר להו הכי אמר רב חנן בר רבא אמר רב [ה]ד' רוחות מנשבות בכל יום ורוח צפונית מנשבת עם כולן שאלמלא כן אין העולם מתקיים אפילו שעה אחת ורוח דרומית קשה מכולן ואלמלא בן נץ מעמידה מחרבת כל העולם כולו מפניה שנאמר [3]המבינתך יאבר נץ יפרש כנפיו לתימן רבא ורב נחמן בר יצחק הוו יתבי הוה חליף ואזיל [ו]רב נחמן בר יעקב דיתיב בגוהרקא דדהבא ופריס עליה סרבלא דכרתי רבא אזל לגביה רב נחמן בר יצחק לא אזל לגביה אמר דלמא מאינשי דבי ריש גלותא נינהו רבא צריך להו אנא לא צריכנא להו כדחזא דרב נחמן בר יעקב הוה אזיל לגביה גלי לדרעיה אמר שדיא נשיב אמר רבא הכי אמר רב אשה מפלת בו ושמואל אמר אפי' מרגלית שבים מרקבת בו ר' יוחנן אמר אפי' שכבת זרע שבמעי אשה מסרחת בו [ז]אמר רב נחמן [בר יצחק] ושלשתן מקרא אחד דרשו [4]כי הוא בין אחים יפריא יבוא קדים רוח ה' ממדבר עולה ויבוש מקורו

הדרן עלך כל הגט

וגו' יבוש מקורו זו מקורה של אשה ויחרב מעיינו זה שכבת זרע שבמעי אשה הוא ישסה אוצר כל כלי חמדה זו מרגלית שבים אמר רבא [ח]עדי סוראה הוא דדייקי קראי מאי כי הוא בין אחים יפריא אמר רבא אפילו

שופתא

רש"י

של הנחה. הרי זה חושש למפרע כל הימים עד מעת לעת של הנחה ראשונה. יום אחד שלם מחזקינן להו בחזקת קיימין בידוע ומשם עד כאן ספק ויחזור ויתרום: **חושש מעת לעת.** משמע יום אחד הוא דקאי בחששא היינו כמ"ד מעת לעת של בדיקה: **אלא למ"ד.** כולהו יומי קאי בחששא בר מיומא קמא חושש למפרע עד מעת לעת מיבעי ליה: ר"א בן פדת דגמרא ור"א בן שמוע דמתניתין וברייתא: **חלוקין.** ואמרי דלעולם חיישינן הואיל ונמצאו אבודין וכל פירות שתקנו ע"י אותן פירות צריך לחזור ולהפריש: **מקוה.** שהיה בחזקת שלם ונמדד לאחר זמן ונמצא חסר: **כל טהרות שנעשו על גביו.** כל תרומות וטהרות שנשתמשו בהן בכלים ואנשים שטבלו מטומאתן בתוכו מקוה מעולם: **בין שהמקוה ברשות היחיד.** דקי"ל ספק טומאה ברשות היחיד ספיקו טמא ט): **בין ברה"ר.** דקי"ל ספיקו טהור הכא טמא. דכי אמרינן ספק טומאה ברה"ר טהור היינו ספק נגע ספק לא נגע דאיכא למימר לא נגע אבל זה שהיה טמא ודאי ואתה בא לטהרו בטבילת ספק אל תטהרנו מספק: **פשיטא דחלוקין.** מהא מתני' ור"א בן פדת מאי אשמעינן הא מתני' בהדיא תנן טמאות: **של תקופה.** אם כבר נכנסה תקופת תשרי אבל אם משכה תקופת תמוז עד כאן לא: **לשותפין.** שאין האחד יכול למכור שלא מדעת חבירו חוץ לפרקים הללו אבל בפרקים הללו אין צריך לימלך ואם מכר ונתייקר השער לאחר זמן אין עליו כלום: **פירקיה.** זמנו למכור: **בשעה שמנשבת עושה תלמים בים.** כתלם של מענית המחרישה דהיינו חרישית לשון חרישה לפי שחזקה היא: **היינו דכתיב.** בתמיה: **ויתך השמש.** הכתוב בא להעיד שנתחמם העולם ואתה אומר שסיפר הכתוב בכח גבורת סערותיה ולכך שינה בלשונו: **משתקת כל הרוחות מפניה.** כשהיא מנשבת בשעת החום היא חמה מאוד ומבטלת צינת כל הרוחות ולכך שינה הכתוב לקרותה חרישית: **כשמשקיט ארץ מדרום.** כשצינת רוח דרומית שוקטת ומי הוא המשקיטה רוח מזרחית משתיקתה שבשעה שמנשבת רוח מזרחית משתקת כל הרוחות: **פלגאה.** בעל מריבה שהיתה לו מריבה עם מר עוקבא שהיה אב ב"ד כדאמרי' בפ"ק (לעיל דף ז.) בני אדם העומדים עלי ובידי למוסרם למלכות והוא היה גניבא כדמפרש התם: **רוח צפונית.** נוחה היא לא חמה ולא צוננת וממתקת את שאר הרוחות: **בן נץ.** מלאך העשוי כנץ: **מעמידה.** בכנפיו: **יאבר.** לשון אברתו י). יגדיל כנף: **גוהרקא.** עגלה עשויה כשידה ומנהיגים בה שרים: **סרבלא דכרתי.** צבע תכלת דומה לכרתי: **אנא לא צריכנא להו.** דרב נחמן (ב) מתניה דנשיאה הוה בהעור והרוטב (חולין דף קכד.): **גלייה.** רב נחמן בר יעקב לדרעיה שהיתה רוח מזרחית מנשבת והוחם לו: **שדיא נשיב.** השידה מנשבת: **שכבת זרע.** תוך שלשה ימים: **מקורה של אשה.** עובר שבמעיה: **עדי סוראה הוא.** הדבר הזה מבני סורא הוא דדייקי קראי:

שופתא

מסורת הש"ס

א) קדושין עט. נדה ב: [מקואות פ"ב מ"ג], ב) פי' ט"ו ימים לפני הרגל קרוי פרוס, ג) לקמן סג., ד) [פי' בן תורה כ"כ רש"י לקמן סב.], ה) ב"ב כה., ו) [צ"ל רב אחא בר יעקב ערוך ערך גהרק], ז) נ"א רב אחא בר יעקב אמר מ"ד, ח) [עי' פרש"י לקמן מה. ד"ה עדי אלו כמו עדא אמרה], ט) [סוטה כח:], י) [דברים לג], כ) וברכות סא., ל) [וע"ע תוס' עירובין יח: ד"ה מתקיף עוד שם מג: ד"ה יתיב וכב"ב מו: ד"ה שלא],

◆

תורה אור השלם

1. וַיְהִי כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיְמַן אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית וַתַּךְ הַשֶּׁמֶשׁ עַל רֹאשׁ יוֹנָה וַיִּתְעַלָּף וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי: יונה ד ח
2. אֲשֶׁר בְּגָדֶיךָ חַמִּים בְּהַשְׁקִט אֶרֶץ מִדָּרוֹם: איוב לז יז
3. הֲמִבִּינָתְךָ יַאֲבֶר נֵץ יִפְרֹשׂ כְּנָפָו לְתֵימָן: איוב לט כו
4. כִּי הוּא בֵּן אַחִים יַפְרִיא יָבוֹא קָדִים רוּחַ יְיָ מִמִּדְבָּר עֹלֶה וְיֵבוֹשׁ מְקוֹרוֹ וְיֶחֱרַב מַעְיָנוֹ הוּא יִשְׁסֶה אוֹצַר כָּל כְּלִי חֶמְדָּה: הושע יג טו

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אנא וכו' הוא ר"נ בר יצחק. וכן מבואר ברש"י מגילה דף כח ע"ב ד"ה ר"נ: באו"ד וכן לאו היינו ר"נ. בעירובין יב ע"א:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואמר רב תחליפא: (ב) רש"י ד"ה אנא וכו' דרב נחמן בר יצחק מתניה:

◆

מוסף רש"י

כל טהרות שנעשו על גביו. טהרות שנשתמשו בכלים שטבלו בו (נדה ב: וכעי"ז קדושין עט.). **בין ברשות היחיד.** שספק טומאה טמא בו, **בין ברה"ר.** שספק טומאה טהור בו (קדושין שם) בין שהמקוה עומד ברה"ר דקיימא לן ספק טומאה ברה"ר ספקו טהור, הכא טמא, דלאו ספק הוא אלא ודאי (נדה ב: וכעי"ז קדושין שם). **דבר אוריין הוא.** בן תורה (לקמן סב.). **פלגאה.** חולק על החכמים, שהיה מצערו למר עוקבא שהיה אב בית דין כדאמרינן בפרק קמא (לקמן סב.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com